herpy

SLANGER

Spotted Python

Antaresia maculosa

Antaresia maculosa er en liten, nattlig pyton fra Australias østkyst. Den blir oftest 90-130 cm, er rolig og robust, spiser villig og hører til de best egnede pytonene for nye slangeholdere. Mønsteret er mørke, frynsete flekker på lysebrun bunn. Den er flink til å slippe ut av terrarier som ikke er helt tette.

Familie: Pythonidae Tidligere navn: *Liasis maculosus; Antaresia maculosus*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**90-130 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**20-30 år**
Aktiv	**Om natten**
Levevis	**Trelevende og bakkelevende**
Biotop	**Savanne, regnskog og klippeterreng**
Vanskelighetsgrad	**Nybegynner**

STELL

Min. terrarium	**90 × 45 × 45 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-29 °C**
Varmeplass	**32-35 °C**
Temperatur, natt	**20-24 °C**
Luftfuktighet	**20-80 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 2
Kosthold	**Virveldyr**
Holdes	**Alene**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**18-36 mnd.**
Kullstørrelse	**6-15 egg**
Inkubasjon	**50-60 dager** ved 31-32 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
EU-vedlegg	**Vedlegg B**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Antaresia maculosa er en slank til moderat kraftig pyton med et smalt hode, loddrett pupill og varmefølsomme groper langs leppene. Kroppen er litt sammentrykt, halen kort, og det sitter små sporer på hver side av kloakken. Mønsteret er uregelmessig og kontrastrikt: mørkebrune til svarte flekker på lysere brun bunn. Flekkenes kanter er frynsete, fordi den mørke fargen bare sitter på hele skjell. Flekkene kan stå enkeltvis eller løpe sammen til en bølget stripe langs ryggen. Mønsteret holder seg gjennom hele livet, i motsetning til hos *Antaresia childreni*, som er nesten uten mønster som voksen.

Voksne dyr er oftest 90-130 cm inkludert hale, og enkelte når omtrent 140 cm. Det gjør *A. maculosa* til den største arten i slekten *Antaresia*. Hunnene blir litt lengre og tyngre enn hannene, men den voksne størrelsen avhenger i høy grad av hvor mye dyret får å spise, og enkelte hanner blir større enn hunner.

I 2021 ble bestanden på Cape York-halvøya skilt ut som underarten *A. m. peninsularis* på grunn av genetiske forskjeller. Det finnes ingen sikre ytre kjennetegn som skiller de to formene. Bestanden i det sørlige New Guinea er foreslått som egen art, *Antaresia papuensis*, men den er ikke allment anerkjent, og veiledningen gjelder den australske arten. Artsnavnet *maculosa* betyr "flekket". Arten ble beskrevet i 1873.

I fangenskap finnes det flere fargevarianter, for eksempel albino, leucistisk og melanistisk. Veiledningen handler om arten, ikke om morfene. *A. maculosa* er den mest holdte arten i slekten og et fornuftig valg som første slange.

Utbredelse og leveområde

Antaresia maculosa lever i det østlige Australia, fra ytterspissen av Cape York-halvøya i det nordlige Queensland og sørover langs kysten øst for Great Dividing Range til det nordøstlige New South Wales. Den finnes også på flere øyer langs Queenslands kyst. Typelokaliteten er fastlagt til området ved Mackay i Queensland.

Det er funn fra det sørlige New Guinea, men disse dyrene regnes av noen forskere som en selvstendig art. Australia tillater ikke eksport av ville krypdyr, så alle dyr i handelen er oppdrettet.

> **Naturlig utbredelse:** Australia.

LEVEOMRÅDE

Antaresia maculosa lever i mange naturtyper: regnskog og annen skog, åpne skoglandskaper, gressland og klipper. Den er nattlig og tilbringer dagen i skjul i sprekker, huler, hule trær eller under steiner. Den er delvis trelevende, og de yngste dyrene foretrekker hevede skjul mer enn de voksne.

Byttet er øgler, frosker, små pattedyr, fugler og flaggermus. Flaggermus fanges ofte ved inngangen til huler. Unge dyr tar særlig øgler og frosker, mens de voksne også tar gnagere og fugler. Klimaet i utbredelsesområdet er tropisk til subtropisk med varme, fuktige somre og kjøligere, tørrere vintre.

Stell

TERRARIET

Antaresia maculosa stelles som de nære slektningene *Antaresia childreni* og *Antaresia stimsoni*, som har samme levesett og krav. Enkelte tall, særlig for avlen, er lånt fra dem.

En voksen *A. maculosa* skal ha et terrarium på minst 90 × 45 × 45 cm (lengde × bredde × høyde). Terrariet skal være minst like langt som slangen, slik at den kan strekke seg helt ut, bredt nok til at den kan snu seg, og høyt nok til at varmelamper og UVB-rør kan brukes trygt. Større er bedre, så lenge innredningen er god. Unger kan holdes i små, rømningssikre bokser med flere skjul.

Innred med minst to skjul som sitter tett om slangen, ett i den varme og ett i den kjølige enden. Gi slangen et fuktig skjul med lett fuktet sphagnum, dessuten flate steiner, korkbark og faste grener. Arten er delvis trelevende og klatrer gjerne litt, så grenene må sitte trygt. Stabler av stein skal limes sammen og festes, slik at de ikke kan skli og klemme slangen, og slangen skal alltid kunne nås, også inne mellom steinene. Unngå limbånd i terrariet.

Bruk et løst substrat på 5-8 cm, for eksempel aspespon, sand eller en blanding av jord, sand og leire. Slangen graver gjerne ned i det. Kjøkkenpapir og avispapir er praktisk i karantenen.

Terrariet må være helt rømningssikkert, helst med frontdører og tette skjøter. Ungene er svært små og slipper ut gjennom de minste sprekker. Nett- og trådfronter egner seg ikke til slanger. Slangen holdes alene utenom paringstiden, og to hanner må aldri være sammen.

Les mer: Lys og UVB

TEMPERATUR

Terrariet skal ha en tydelig gradient. Solflekken og det varme skjulet skal være 32-35 °C. Den kjølige siden skal være 24-29 °C. Om natten skal temperaturen være 20-24 °C og må ikke over lengre tid ligge under 20 °C. Unger under ett år skal ha varme hele døgnet og en mindre gradient på omtrent 25-34 °C.

Bruk en varmelampe til å lage en solplass, helst to lamper, slik at hele den sammenrullede slangen kan varmes jevnt. Et varmt skjul kan lages med en varmematte under en stein, styrt av en termostat med føleren i skjulet. Slangen må aldri kunne vikle seg rundt eller røre ved en varmekilde, for det gir alvorlige brannskader. Mål temperaturene med et infrarødt termometer og digitale følere.

En kjølig periode om vinteren, hvor nattemperaturen senkes gradvis i 6-8 uker, gir bedre avlsresultater, men er ikke strengt nødvendig. Syke eller undervektige slanger må ikke sendes i vinterhvile.

Les mer: Varme og temperatur

LUFTFUKTIGHET OG VANN

A. maculosa er ikke kresen med luftfuktigheten og tåler 20-80 %. Dårlige hudskift skyldes oftest feil temperatur, ikke feil luftfuktighet. Luftfuktigheten er høyest på den kjølige siden og om natten og lavest ved varmen.

Et fuktig skjul i den kjølige enden og litt dusjing om morgenen er nok. Friskt vann skal stå framme hele tiden i en tung skål som ikke velter. Vannet skiftes daglig, og skålen skrubbes ukentlig med desinfeksjonsmiddel for dyr.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Arten er nattlig, men skal ha en fast dag-natt-rytme. Lyset slås på 12 timer om dagen om sommeren og skrus ned til omtrent 10 timer om vinteren, styrt av en tidsur.

Arten kan overleve uten UVB, men UVB anbefales, fordi det støtter døgnrytmen og slangens egen dannelse av D-vitamin. Arten hører til Ferguson-sone 2. Bruk et T5 HO-rør på 5-6 %, som dekker hele solplassen og sitter over den varme enden. Sikt mot en UV-indeks på 2-3 ved slangens rygg på solplassen. Med røret over et nett er avstanden ca. 25-33 cm, uten nett ca. 35-43 cm. Bytt røret hver 12. måned, selv om det fortsatt lyser.

FÔRING

Antaresia maculosa spiser mus og små rotter av en størrelse som passer til slangen. Byttet skal være tint og varmet til 32-38 °C i en pose i varmt vann. Bruk en fôringspinsett med myke spisser, fordi slangen slår hardt til. Tilby frosne og tinte dyr framfor levende.

Unger fôres hver 7.-10. dag, voksne hver 2.-3. uke. Byttet skal veie omtrent 10 % av slangens vekt eller være 1-1,5 ganger så bredt som slangen på det bredeste stedet. Er slangen for tykk, brukes mindre bytte; er den for tynn, fôres det oftere. Mange dyr tar imot all maten de tilbys, og blir feite, så vei og se på kroppsformen jevnlig. Voksne dyr kan holde pause med å spise i uker, noen ganger opptil seks måneder, særlig om vinteren. Unngå å fôre en slange som har vært for kald, eller som ikke kan få varme etter måltidet, fordi maten kan råtne i magen og gi oppkast eller mage-tarm-sykdom.

Unger må ofte lokkes til å ta mus og kan trenge små øgler i starten, fordi de i naturen lever av øgler og frosker. Voksne tar også gnagere og fugler. Hannene holder ofte en pause med å spise i paringstiden. Hvert 4.-6. måltid kan byttet pudres lett med et kombinert kalk- og vitamintilskudd.

Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

A. maculosa er rolig, har en kraftig fôringsrefleks og tåler håndtering godt. Unge dyr er mer nervøse og kan bite eller reise seg og slå, men de venner seg til håndtering. La en ny slange være i fred i omtrent to uker, og begynn først å håndtere den når den spiser jevnlig. Start med høyst 5 minutter om gangen, og ta først slangen tilbake i terrariet når den er rolig. Håndter deretter minst en gang i uken og høyst en gang om dagen.

La slangen krabbe opp på hånden i stedet for å gripe den, og løft nedenfra, slik at så mye av kroppen som mulig er understøttet. Bruk langsomme bevegelser. Håndter den ikke de første dagene etter et måltid og ikke når den skifter hud og har melkeblå øyne. Slangen biter sjelden, men vask hendene først, slik at de ikke lukter av bytte.

Slanger skjuler sykdom. Et tilsyn av en veterinær med erfaring med krypdyr hver 6.-12. måned er en god vane.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Kjønnsbestemmelse skjer med sonde og må utføres av en erfaren person eller veterinær, fordi feil bruk kan gi alvorlige skader. Forskjellen på kjønnene er liten: hunnene blir oftest litt lengre og tyngre, men enkelte hanner blir større enn hunner. Hannene er kjønnsmodne etter omtrent 18 måneder, og hunnene legger sjelden egg første gang før de er 3 år og veier 350-500 g; tallene er lånt fra de nære slektningene.

PARRING

Arten yngler lett. En kjølig periode om vinteren forbedrer avlen: nattemperaturen senkes gradvis til omtrent 22 °C i 6-8 uker, mens dagtemperaturen holdes på omtrent 27 °C. Parene settes sammen et par uker ut i perioden, og nattemperaturen heves deretter gradvis igjen. Paringene foregår om vinteren, og eggene legges sist på våren eller tidlig på sommeren.

Hanner må ikke holdes sammen i paringstiden, fordi de kjemper og kan skade hverandre ved å slå, bite og slynge seg rundt hverandre. Mange hanner holder pause med å spise i noen uker i paringstiden.

EGGLEGGING OG KULL

Eggløsningen ses som en tydelig hevelse i den bakre delen av kroppen og varer kort, så den kan lett overses. Hunnen skifter hud kort etter, og eggene legges noen uker etter hudskiftet. Hunnen slutter som regel å spise når hun bærer egg.

Kullet er på opptil 15 egg; det typiske antallet er ikke dokumentert for arten, men hos *Antaresia childreni* er kullet oftest 8-12 egg. I naturen ruller hunnen seg om eggene og blir hos dem til ungene klekkes.

INKUBASJON

Eggene kan bli hos hunnen eller flyttes til en inkubator. Flyttes de, legges eggene med den siden opp som de ble lagt på, og de må aldri vendes. Marker toppen med en blyant. Eggene kan lyses gjennom med en liten lampe i noen sekunder om gangen: levende egg viser røde blodkar, døde egg gjør ikke det. Hold lampen kort mot egget, slik at varmen ikke skader fosteret.

Eggene inkuberes ved 31-32 °C og høy luftfuktighet, slik at det står dugg på inkubatorens vegger; luft ut en gang om dagen. Inkubasjonen tar omtrent 50-60 dager.

Les mer: Inkubasjon av egg

OPPDRETT AV UNGER

Nyklekte unger er svært små. Hold dem enkeltvis i små, rømningssikre bokser med flere skjul og kjøkkenpapir som underlag, og hold litt av papiret fuktig, slik at første hudskifte går godt. Unger av slekten kan spise hverandre, så de må skilles med en gang.

Første fôring begynner når ungene har skiftet hud første gang. Det vanskeligste ved oppdrett er å få ungene til å ta mus, fordi de i naturen spiser øgler og frosker. Små øgler eller frosker, og lukten av disse på musene, kan være nødvendig i starten. Gi dem mus i økende størrelse, fra nyfødte mus opp til voksne mus og små rotter.

Helse og vanlige feil

Antaresia maculosa er robust, og de fleste problemer skyldes feil temperatur eller fôring. Typiske problemer er:

- Hveseende pust, slim eller åpen munn. Det krever veterinær.
- Dårlige hudskift. De skyldes oftest feil temperatur, sjeldnere feil luftfuktighet.
- Oppkast, når slangen fôres uten nok varme etterpå eller håndteres for tidlig etter et måltid.
- Fedme, fordi mange dyr tar imot all maten de tilbys.
- Lengre perioder uten appetitt utenom de kjølige månedene, sløvhet, diaré og unormale bevegelser.
- Brannskader ved direkte kontakt med en varmekilde.
- Serpentovirus (tidligere kalt nidovirus), som er utbredt blant pytoner i fangenskap. Det gir luftveissykdom med slim og åpen munn, smitten forsvinner ikke igjen, og mange smittede dyr dør. Hold nye dyr i karantene, og få dem testet hos en veterinær før de kommer i nærheten av andre pytoner.

Kontakt en veterinær med erfaring med krypdyr hvis slangen viser ett av tegnene ovenfor eller går merkbart ned i vekt. Nye dyr holdes i karantene i minst seks måneder i et eget rom uten felles luft med de andre krypdyrene. Stell dem sist, og vask hender og utstyr grundig etterpå.

Les mer: Karantene og hygiene

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.

Hele veiledningen med kart og oppdateringer: herpy.org/no/slanger/antaresia-maculosa